

Kolegij: Uvod u medicinu i povijest medicine

Voditelj: prof. dr. sc. Amir Muzur, dr. med.

Katedra: Katedra za društvene i humanističke znanosti u medicini

Studij: Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij medicine

Godina studija: 1.

Akadska godina: 2020./'1.

IZVEDBENI NASTAVNI PLAN

Podaci o kolegiju (kratak opis kolegija, opće upute, gdje se i u kojem obliku organizira nastava, potreban pribor, upute o pohađanju i pripremi za nastavu, obveze studenata i sl.):

Kolegij "Uvod u medicinu i povijest medicine" obvezni je kolegij na I. godini Integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija medicine koji obuhvaća 24 sata predavanja i omogućuje stjecanje 2 ECTS-boda.

Kolegij pomaže studentima da steknu uvid u zakonitosti postupnog razvitka medicine kao znanosti te ovladaju osnovnom stručnom terminologijom. Temeljne cjeline pokrivene predavanjima su:

- uvod u medicinu (medicinska terminologija, ustroj sustava zdravstva i formalnog medicinskog visokog obrazovanja u RH, odlike dobrog liječnika i studenta i dr.)
- pregled povijesti medicine od pretpovijesti do današnjih dana
- najznačajnija poglavlja povijesti medicine i Medicinskog fakulteta u Rijeci.

Popis obvezne ispitne literature:

1. predavanja (PPT)
2. Grmek MD, Budak A. Uvod u medicinu, 3. izd.; Globus, Zagreb, 1996.
3. Škrobonja A, Muzur A, Rotschild V. Povijest medicine za praktičare; Adamić, Rijeka, 2003.

Popis dopunske literature:

Muzur A. Nezavršena povijest medicine u Rijeci; Medicinski fakultet/HZDzPZK/Kvarner, Rijeka, 2013.

Nastavni plan:

Popis predavanja (s naslovima i pojašnjenjem):

1. Uvod u medicinu 1

Ishodi:

- Objasniti etimologiju temeljnih medicinskih pojmova.
- Uočiti bitne komponente različitih definicija medicine.
- Odrediti podjelu medicine i navesti njene komponente.
- Definirati medicinu sadržajno i metodološki.

2. Uvod u medicinu 2

Ishodi:

- Usporediti prakse oficijelne i narodne medicine.
Razlikovati liječništvo od nadriliječništva.
- 3. Uvod u medicinu 3**
Ishodi:
Prepoznati odlike dobrog liječnika i dobrog studenta medicine.
Vrednovati motive odabira medicine kao zanimanja.
Razlikovati tipove liječnika i navesti stereotipska shvaćanja liječnika.
- 4. Uvod u medicinu 4**
Ishodi:
Razlikovati vrste medicinskih učilišta.
Usporediti rad medicinskih učilišta u RH i SAD-u.
Opisati načine vrednovanja i rangiranja sveučilišta.
Povezati ambicije i praktična postignuća načela Bolonjske deklaracije
Prepoznati elemente kvalitetnog studiranja.
- 5. Uvod u medicinu 5**
Ishodi:
Uočiti bitne komponente različitih definicija zdravlja i bolesti.
Prepoznati aktualnost „deset točaka“ Andrije Štampara.
Razlikovati razine zdravstvene zaštite.
- 6. Uvod u medicinu 6**
Ishodi:
Navesti i opisati odlike, simbole i neke tendencije medicine kao profesije.
- 7. Povijest medicine 1**
Ishodi:
Obrazložiti zašto se vrijedi baviti poviješću medicine.
Povezati razvitak medicine u Rijeci s postignućima medicine u regiji.
Definirati predmet bavljenja povijesti medicine.
- 8. Povijest medicine 2**
Ishodi:
Dati primjer danas priusutnih praksi drevne magijske medicine.
Navesti bitne odrednice mezopotamijske medicine.
Usporediti ugled liječnika u povijesti s onim današnjim.
- 9. Povijest medicine 3**
Ishodi:
Raščlaniti bitne prinose egipatske medicine
- 10. Povijest medicine 4**
Ishodi:
Navesti neke od najstarijih prikaza medicinske tematike (poliomijelitis, inkubacija, onanija, obrezanje) kao izvora za povijest medicine.
- 11. Povijest medicine 5**
Ishodi:
Razlikovati i objasniti razlike u prehrambenim navikama Židova i Muslimana.
Objasniti neke od tradicionalnih indijskih medicinskih doktrina.
- 12. Povijest medicine 6**
Ishodi:
Objasniti neke od tradicionalnih kineskih medicinskih doktrina .
- 13. Povijest medicine 7**
Ishodi:
Opisati glavna postignuća hipokratske medicine.
- 14. Povijest medicine 8**
Ishodi:

Navesti bitne odrednice starorimske medicine, napose Galenovo nasljeđe.
Opisati odrednice medicine srednjovjekovnog islamskog svijeta.

15. Povijest medicine 9

Ishodi:

Opisati odrednice srednjovjekovne medicine na Zapadu.

16. Povijest medicine 10

Ishodi:

Opisati početke liječništva na hrvatskom tlu.

Uočiti karakter i opseg najvećih srednjovjekovnih epidemija.

Opisati fenomen svetaca-zaštitnika od bolesti i navesti nekoliko primjera.

17. Povijest medicine 11

Ishodi:

Objasniti početke i povijesni značaj postupka transfuzije krvi.

Izdvojiti odrednice renesansne medicine.

Prepoznati i objasniti revolucionarnost Andrije Vezala u povijesti medicine.

Definirati alkemiju.

18. Povijest medicine 12

Ishodi:

Prepoznati povijesno značenje "uvoza" nekih bolesti iz Novog svijeta.

Povezivati razvoj prirodnih znanosti s razvojem medicine.

Navesti i ukratko opisati glavne događaje za razvitak medicine u XVIII. stoljeću.

19. Povijest medicine 13

Ishodi:

Prepoznati značenje i revolucionarnost istaknutih liječnika XIX. stoljeća (L. Pasteur, R. Koch, I. P. Semmelweiss, J. Lister, A. Grossich).

20. Povijest medicine 14

Ishodi:

Objasniti razvoj tretiranja boli i povijesni razvoj anestezije.

Opisati zlorabu medicine u doba nacizma.

Prepoznati ključne točke u pojavi i razvoju transplantacijske medicine.

21. Povijest medicine u Rijeci 1

Ishodi:

Navesti neke od prvih liječnika na riječkom području.

Uočiti mjesto i ulogu G. B. Cambierija.

22. Povijest medicine u Rijeci 2

Ishodi:

Navesti neke od prvih ljekarnika i zubara na riječkom području.

Vrednovati mjesto i ulogu A. F. Giacicha u razvoju pomorske medicine.

Navesti osnovne medicinske doprinose iz rada i djelovanja P. Salchera i G. Cattija.

23. Povijest medicine u Rijeci 3

Ishodi:

Vrednovati ulogu i značenje rada A. Grossicha, L. Lenza i V. Finderlea.

24. Povijest medicine u Rijeci 4

Ishodi:

Ukratko opisati nastanak i povijesni razvoj Medicinskog fakulteta.

Izdvojiti i obrazložiti značenje istaknutih ličnosti u povijesti Medicinskog fakulteta (V. Rukavina, V. Frančišković, S. Novak).

Popis seminara s pojašnjenjem:

Kolegij ne predviđa seminare.

Popis vježbi s pojašnjenjem:

Kolegij ne predviđa vježbe.

Obveze studenata:

redovito pohađanje nastave (max 10 % bodova), pisani seminarski rad na temu po izboru s popisa tema dostupnog na mrežnim stranicama Katedre (max 30 %), parcijalni ispit iz gradiva „Uvoda u medicinu“ (max 30 %) i završni ispit (max 30 %)

Ispit (način polaganja ispita, opis pisanog/usmenog/praktičnog dijela ispita, način bodovanja, kriterij ocjenjivanja):

- parcijalni, kao i završni, ispit isključivo su pismenog oblika, traju max. 45 minuta i zahtijevaju odabir točnih odgovora od nekoliko ponuđenih u skladu s popisom koji je dostupan na mrežnim stranicama Katedre
- student/ica sam odabire jedan od dva ponuđena termina parcijalnog ispita kojemu će pristupiti (parcijalni ispit organiziran je u vrijeme nastave)
- ne postoji prag prolaza za parcijalni ispit: bodovi koji se ostvare na parcijalnom ispitu pribrajaju se ukupnom broju bodova (stoga parcijalni ispit nema „popravka“)
- u skladu s vrijedećim aktima, prolaz na završnom ispitu osigurava ostvarenih najmanje 15 bodova (50 %)
- da bi pristupio/la završnom ispitu, student/ica mora prikupiti najmanje 35 (50 %) bodova od ukupno 70 koje može steći tijekom nastave.

Mogućnost izvođenja nastave na stranom jeziku:

Engleski jezik.

Ostale napomene (vezane uz kolegij) važne za studente:

Izostanak s nastave do 30 % pretpostavlja opravdani razlog, ne zahtijeva dodatno opravdanje i ne može se nadoknaditi (izuzetak je otpusno pismo s liječenja u bolnici). Izostanak veći od 30 %, bez obzira na razloge, onemogućuje studentu/studentici izlazak na ispit i podrazumijeva ponovni upis kolegija sljedeće akademske godine.

Elementi koji se uzimaju u obzir pri **ocjenjivanju pisanog seminarskog rada**: kvaliteta obrade teme (struktura, zanimljivost, stil, točnost i dr.: max. 20/30 bodova), forma predanog materijala (max. 5/30 bodova) i korištena literatura (max. 5/30 bodova). Svaki otkriveni pokušaj nelegitimnog prisvajanja tuđeg rada (**plagiranje**; *copy-paste* bez primjerenog citata) bit će tretiran kao teža povreda obveza u skladu s člankom 3. Pravilnika o stegovnoj odgovornosti studenata/studentica Medicinskog fakulteta i odgovarajuće sankcioniran.

Nije moguće **“odbiti”** pozitivnu ocjenu ostvarenu kao zbroj bodova iz ovog kolegija, već samo postupiti u skladu s člankom 46. Pravilnika o studijima Sveučilišta u Rijeci (student nezadovoljan ocjenjivanjem podnosi

u roku od 24 sata pismenu žalbu dekanu).

U izvođenju nastave sudjeluju i doc. dr. sc. Igor Eterović, dr. sc. Robert Doričić, asistent Toni Buterin, kao i, povremeno, vanjski gostujući predavači.

SATNICA IZVOĐENJA NASTAVE (za akademsku 2020./'1. godinu)

Datum	Predavanja (vrijeme i mjesto)	Seminari (vrijeme i mjesto)	Vježbe (vrijeme i mjesto)	Nastavnik
2. 3. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
9. 3. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
16. 3. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
23. 3. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
30. 3. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
6. 4. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
13. 4. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
20. 4. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
27. 4. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
4. 5. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
11. 5. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur
18. 5. 2021.	8.15-10.00 2 (MF)			prof. dr. sc. Amir Muzur

Popis predavanja, seminara i vježbi:

	PREDAVANJA (tema predavanja)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
P1	Uvod u medicinu 1 (lingvistički korijeni, definicije, podjela, komponente, predmet bavljenja, zadaci, struke, kliničke specijalnosti, medicina vs. kirurgija, orijentacija, metode djelovanja)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P2	Uvod u medicinu 2 (narodna medicina, neoficijelni medicinski sustavi na Zapadu, nadriječništvo)	1	predavaonica broj 2 (MF)

P3	Uvod u medicinu 3 (preuvjeti i odlike dobrog liječnika i studenta medicine, širina medicine, motivi odabira, medicina kao zanimanje, tipovi liječnika, stereotipska shvaćanja liječnika, selekcija pri upisu studija)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P4	Uvod u medicinu 4 (vrste medicinskih učilišta, učilišta u RH, Harvard Medical School, studij medicine u RH, studij medicine u SAD-u, Leidenško rangiranje sveučilišta, Šangajsko rangiranje sveučilišta, sustav medicinskog obrazovanja – reforme, Edinburška deklaracija, <i>problem-based approach</i> , Bolonjska deklaracija, tipične faze studiranja, strategije studiranja, učvršćivanje znanja, ponavljanje za maksimalni učinak)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P5	Uvod u medicinu 5 (bolest – lingvistički korijeni, terminologija i određenje, klinička medicina, dijagnostika, terapija; zdravlje – definicije, komponente, definicija higijene, problemi javnog zdravstva, demografski trendovi i mortalitet u RH, Riječki apel za racionalno i etično zdravstvo, zdravstvene ustanove, Andrija Štampar, razine zdravstvene zaštite, dom zdravlja, bolnice)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P6	Uvod u medicinu 6 (odlike profesija, simboli pripadnosti liječničkoj profesiji, profesionalne udruge, medicinske tendencije na Zapadu, "feminizacija" medicine)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P7	Povijest medicine 1 (zašto povijest medicine, teme koje imaju smisla, Akcijski plan sustavnog građenja, čuvanja i promicanja tradicije i ugleda Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci: ciljevi i konkretne ideje, predmet vabvljenja povijesti medicine)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P8	Povijest medicine 2 (živi tragovi magijske medicine – tetoviranje, <i>piercing</i> , nakit, ples, horoskop; mezopotamijska medicina, ugled liječnika u povijesti i danas)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P9	Povijest medicine 3 (prognoza; egipatska medicina staroga vijeka – mumificiranje, "prokletstvo" mumije, balzimiranje danas, važnost obdukcije)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P10	Povijest medicine 4 (poliomijelitis, inkubacija, onanija, obrezanje)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P11	Povijest medicine 5 (konsumacija hrane u židova i muslimana; obredno pranje, staroindijska medicina – doše, Sušruta, Čaraka, variolizacija, pranajama)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P12	Povijest medicine 6 (starokineska medicina – akupunktura, ciklusi Šeng i Ko, dijagnostika pulsa, izvori potencije, sakaćenje)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P13	Povijest medicine 7 (starogrčka medicina – dinastije liječnika, <i>The Royal Touch</i> , Hipokrat)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P14	Povijest medicine 8 (starorimska medicina – prvi liječnici, javna kupališta, Asklepijad, Galen, carski rez; medicina srednjovjekovnog islamskog svijeta – Avicena, Averoes)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P15	Povijest medicine 9 (srednjovjekovna medicina na Zapadu – sveučilišta, moždane komore, srednjovjekovna farmacija)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P16	Povijest medicine 10 (prvi liječnici na hrvatskom tlu, srednjovjekovne epidemije kuge, lepre i dr., bolnice, sveci-	1	predavaonica broj 2 (MF)

	zaštitnici od bolesti)		
P17	Povijest medicine 11 (transfuzija krvi, renesansa, Leonardo da Vinci, A. Veza, alkemija i Paracelzo)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P18	Povijest medicine 12 (sifilis, uvoz iz Novog svijeta, vještice, vampiri, razvitak prirodnih znanosti i razvitak medicine, "otkriće" srca, XVIII. stoljeće – frenologija, mesmerizam, homeopatija; Lalangue i <i>Vraštva ladanjska</i>)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P19	Povijest medicine 13 (XIX. stoljeće: demistificiranje etiologije – Pasteur, Koch; antiseptom do asepsa – Semmelweis, Lister, Grossich)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P20	Povijest medicine 14 (bol i anestezija, XX. stoljeće – zloraba medicina u doba nacizma; transplantacijska medicina)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P21	Povijest medicine u Rijeci 1 (prvi liječnici, prve bolnice; Cambieri i "škrljevska bolest")	1	predavaonica broj 2 (MF)
P22	Povijest medicine u Rijeci 2 (prvi ljekarnici, prvi zubari; Giacich i pomorska medicina, Salcher, Catti)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P23	Povijest medicine u Rijeci 3 (Grossich i jodna tinktura, Lenaz i statotonus, Finderle i vakuum-ekstraktor)	1	predavaonica broj 2 (MF)
P24	Povijest medicine u Rijeci 4 (povijest Medicinskog fakulteta; Branchette, Valter Rukavina, Vinko Frančišković, Silvije Novak).	1	predavaonica broj 2 (MF)
Ukupan broj sati predavanja		24	

	SEMINARI (tema seminara)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
S1	/	/	
Ukupan broj sati seminara			

	VJEŽBE (tema vježbe)	Broj sati nastave	Mjesto održavanja
V1	/	/	
Ukupan broj sati vježbi			

	ISPITNI TERMINI (završni ispit)
1.	25. 5. 2021.
2.	25. 6. 2021.
3.	10. 9. 2021.